

Κανονικές Μορφές

Σχεδιασμός Σχεσιακών Σχημάτων

- Γενικές Οδηγίες
- Η Μέθοδος της Αποσύνθεσης
- Επιθυμητές Ιδιότητες της Αποσύνθεσης
  - Συνένωση Άνευ Απωλειών
  - Διατήρηση Εξαρτήσεων
  - Αποφυγή Επανάληψης Πληροφορίας

Σχεδιασμός Σχεσιακών Σχημάτων

- Αποσύνθεση καθολικού σχήματος
- Επιθυμητές ιδιότητες
  - διατήρηση εξαρτήσεων
  - όχι απώλειες στη συνένωση
  - επανάληψη πληροφορίας λόγω ΣΕ
- Κανονικές Μορφές
  - BCNF
  - 3NF

Σχεδιασμός Σχεσιακών Σχημάτων - Επανάληψη

Αποσύνθεση (decomposition)

Αλγόριθμος σχεδιασμού

- Αρχικά ένα **καθολικό σχήμα σχέσης** που περιέχει όλα τα γνωρίσματα
- Προσδιορισμός των συναρτησιακών εξαρτήσεων
- **Διάσπαση** σε ένα σύνολο από σχήματα που ικανοποιούν κάποιες ιδιότητες

Σχεδιασμός Σχεσιακών Σχημάτων - Επανάληψη

Έστω ένα σχεσιακό σχήμα R. Ένα σύνολο από σχεσιακά σχήματα $\{R_1, R_2, \dots, R_n\}$ είναι μια **αποσύνθεση** του R αν **γνωρίσματα**

$$R = R_1 \cup R_2 \cup \dots \cup R_n$$

Δηλαδή, $\forall i = 1, \dots, n \quad R_i \subseteq R$

Έστω $r(R)$ και $r_i = \pi_{R_i}(r)$, $\forall i = 1, \dots, n$ **πλειάδες**

$$r \subseteq r_1 * r_2 * \dots * r_n$$

Σχεδιασμός Σχεσιακών Σχημάτων - Επανάληψη

Επιθυμητές Ιδιότητες Αποσύνθεσης

1. Συνενώσεις Άνευ Απωλειών

Η φυσική συνένωση των σχέσεων που προκύπτουν μας δίνει **ακριβώς** την αρχική σχέση (χωρίς επιπρόσθετες πλειάδες): $r = \pi_{R_1}(r) * \pi_{R_2}(r) * \dots * \pi_{R_n}(r)$

$R_1 \cap R_2 \rightarrow R_1$ ή $R_1 \cap R_2 \rightarrow R_2$ ανήκει στο F^* , δηλαδή τα κοινά γνωρίσματα των δύο σχημάτων είναι κλειδί για τομλάχιστον ένα από τα δύο

2. Διατήρηση Εξαρτήσεων

Στόχος: Έλεγχος διατήρησης εξαρτήσεων όταν γίνονται τροποποιήσεις χωρίς να υπολογίζουμε τις αρχικές σχέσεις (αποφυγή των συνενώσεων)

$$F^* = F_1 \cup F_2 \cup \dots \cup F_n, \text{ πέρνει } F^* = F^*$$

3. Αποφυγή Επανάληψης Πληροφορίας, **πως; Κανονικές Μορφές**

Boyce-Codd Κανονική Μορφή

Ένα σχεσιακό σχήμα R είναι σε **Κανονική Μορφή Boyce-Codd (BCNF)** σε σχέση με ένα σύνολο F συναρτησιακών εξαρτήσεων αν

για όλες τις ΣΕ στο F της μορφής $X \rightarrow Y$ ισχύει τουλάχιστον ένα από τα παρακάτω:

- $X \rightarrow Y$ είναι μια τετριμμένη ΣΕ ή
- X είναι **υπερκλειδί** του σχήματος R

Δηλαδή το αριστερό μέρος κάθε μη τετριμμένης ΣΕ πρέπει να περιέχει ένα κλειδί

Το σχήμα μιας ΒΔ είναι σε BCNF αν το σχήμα **κάθε** σχέσης της είναι σε BCNF.

Boyce-Codd Κανονική Μορφή

Παράδειγμα 1

Ταινία (Τίτλος, Έτος, Διάρκεια, Είδος, Εταιρεία-Παραγωγής, Όνομα-Ηθοποιού)

Η σχέση Ταινία δεν είναι σε BCNF

(υποψήφιο) κλειδί: {Τίτλος, Έτος, Όνομα-Ηθοποιού}

Για παράδειγμα η ΣΕ Τίτλος Έτος $\rightarrow$ Εταιρεία-Παραγωγής

Boyce-Codd Κανονική Μορφή

Παράδειγμα 2

Ταινία2 (Τίτλος, Έτος, Διάρκεια, Είδος, Εταιρεία-Παραγωγής)

Η σχέση Ταινία2 είναι σε BCNF

Παράδειγμα 3

Οποιαδήποτε σχέση με δύο γνωρίσματα είναι σε BCNF

Boyce-Codd Κανονική Μορφή

Αλγόριθμος Αποσύνθεσης σε BCNF

- Βρες μια μη τετριμμένη ΣΕ που παραβιάζει τον BCNF ορισμό, έστω $X \rightarrow Y$ και $X \cap Y = \emptyset$
- Αποσύνθεση του αρχικού σχήματος R σε δύο σχήματα
 R_1 με γνωρίσματα $X \cup Y$
 R_2 με γνωρίσματα $R - Y$

Ευριστικός: στα δεξιά όσο το δυνατόν περισσότερα γνωρίσματα

Αποσύνθεση χωρίς απώλειες;

Boyce-Codd Κανονική Μορφή

Παράδειγμα 1

Ταινία (Τίτλος, Έτος, Διάρκεια, Είδος, Εταιρεία-Παραγωγής, Όνομα-Ηθοποιού)

Τίτλος Έτος $\rightarrow$ Διάρκεια Είδος Εταιρεία-Παραγωγής

Ταινία1(Τίτλος, Έτος, Διάρκεια, Είδος, Εταιρεία-Παραγωγής)

Ταινία2(Τίτλος, Έτος, Όνομα-Ηθοποιού)

Boyce-Codd Κανονική Μορφή

Παράδειγμα 2

Ταινία-Εταιρεία (Τίτλος, Έτος, Διάρκεια, Είδος, Εταιρεία-Παραγωγής, Διεύθυνση-Εταιρείας)

Πρόβλημα: υπάρχει μια **μεταβατική** εξάρτηση

Τίτλος Έτος $\rightarrow$ Εταιρεία-Παραγωγής

Εταιρεία-Παραγωγής $\rightarrow$ Διεύθυνση-Εταιρείας

Τίτλος Έτος $\rightarrow$ Διεύθυνση-Εταιρείας

Ταινία-Εταιρεία1 (Εταιρεία-Παραγωγής, Διεύθυνση-Εταιρείας)

Ταινία-Εταιρεία2 (Τίτλος, Έτος, Διάρκεια, Είδος, Εταιρεία-Παραγωγής)

Boyce-Codd Κανονική Μορφή

- Μπορεί να χρειαστεί παραπάνω από μία αποσύνθεση

Αποσύνθεση του αρχικού σχήματος R σε δύο σχήματα - R_1 με γνωρίσματα $X \cup Y$ και R_2 με γνωρίσματα $R - Y$

R_2 μπορεί να μην είναι σε BCNF

Boyce-Codd Κανονική Μορφή

- Δεν είναι πάντα δυνατή η αποσύνθεση σε μια BCNF που να διατηρεί τις εξαρτήσεις

Παράδειγμα

Έστω η σχέση Παίζει(Έργο, Κινηματογράφος, Πόλη) με τους περιορισμούς ότι (i) δεν υπάρχουν κινηματογράφοι με το ίδιο όνομα, (ii) κάθε κινηματογράφος έχει πολλές αίθουσες (παίζει πολλά έργα) και (iii) κάθε έργο παίζεται μόνο σε ένα κινηματογράφο σε κάθε πόλη

Κινηματογράφος → Πόλη

Κλειδιά:

Έργο Πόλη → Κινηματογράφος

{Έργο, Πόλη}
{Κινηματογράφος, Έργο}

Boyce-Codd Κανονική Μορφή

Παίζει(Έργο, Κινηματογράφος, Πόλη)

Κινηματογράφος → Πόλη

Έργο Πόλη → Κινηματογράφος

Κλειδιά

{Έργο, Πόλη}

{Κινηματογράφος, Έργο}

Αποσύνθεση σε: {Κινηματογράφος, Πόλη} και {Κινηματογράφος, Έργο}

Κινηματογράφος	Πόλη	Κινηματογράφος	Έργο
Οντεόν	Αθήνα	Οντεόν	Safe Sex
Village Center	Αθήνα	Village Center	Safe Sex

Τρίτη Κανονική Μορφή

Ένα σχεσιακό σχήμα R είναι σε **τρίτη κανονική μορφή (3NF)** σε σχέση με ένα σύνολο F συναρτησιακών εξαρτήσεων αν για όλες τις ΣΕ στο F^+ της μορφής $X \rightarrow Y$ ισχύει τουλάχιστον ένα από τα παρακάτω:

- $X \rightarrow Y$ είναι μια τετριμμένη ΣΕ ή
- X είναι υπερκλειδί του σχήματος R
- κάθε γνώρισμα A του Y - X περιέχεται σε κάποιο υποψήφιο κλειδί

BCNF πιο περιοριστική -- αν σε BCNF $\Rightarrow$ 3NF

Τρίτη Κανονική Μορφή

Παράδειγμα

Παίζει(Έργο, Κινηματογράφος, Πόλη)

Κινηματογράφος → Πόλη

Έργο Πόλη → Κινηματογράφος

Κλειδιά {Έργο, Πόλη}
{Κινηματογράφος, Έργο}

Η σχέση είναι σε 3NF

Είδος ΣΕ: μοναδικά
αντικείμενα ή με βάση
πρακτικές

Τρίτη Κανονική Μορφή

Αλγόριθμος Αποσύνθεσης σε 3NF

- Υπολόγισε το ελάχιστο κάλυμμα F_c της F
- Για κάθε ΣΕ $X \rightarrow Y$ της F_c αν κανένα από τα R_i δεν περιέχει τα X, Y νέα σχέση με γνωρίσματα $X \cup Y$
- Αν καμία από τις σχέσεις που προέκυψαν δεν περιέχει κάποιο υποψήφιο κλειδί του R δημιουργήσε μια νέα σχέση με γνωρίσματα τα γνωρίσματα του κλειδιού

Αλγόριθμος Αποσύνθεσης σε 3NF

- Απώλειες στη συνένωση;
- Διατήρηση εξαρτήσεων;

Παράδειγμα

Τραπεζίτης(Όνομα-Υποκαταστήματος, Όνομα-Πελάτη, Όνομα-Τραπεζίτη, Αριθμός Γραφείου)

Όνομα-Τραπεζίτη → Όνομα-Υποκαταστήματος Αριθμός-Γραφείου
 Όνομα-Πελάτη Όνομα-Υποκαταστήματος → Όνομα-Τραπεζίτη

Κλειδιά {Όνομα-Πελάτη, Όνομα-Υποκαταστήματος}

3NF;

Τραπεζίτης1(Όνομα-Τραπεζίτη, Όνομα-Υποκαταστήματος Αριθμός-Γραφείου)

Τραπεζίτης2(Όνομα-Πελάτη, Όνομα-Υποκαταστήματος, Όνομα-Τραπεζίτη)

BCNF;

Κανονική Μορφή Boyce-Codd

Ένα σχεσιακό σχήμα R είναι σε BCNF σε σχέση με ένα σύνολο F συναρτησιακών εξαρτήσεων αν για όλες τις ΣΕ στο F* της μορφής X → Y ισχύει τουλάχιστον ένα από τα παρακάτω:

- X → Y είναι μια τετριμμένη ΣΕ ή
- X είναι υπερκλειδί του σχήματος R

Τρίτη Κανονική Μορφή

-- κάθε γνώρισμα A του Y - X περιέχεται σε κάποιο υποψήφιο κλειδί

	BCNF	3NF
• Αποφυγή επανάληψης πληροφορίας	ναι	όχι πάντα
• Αποσύνθεση χωρίς απώλειες στη συνένωση	ναι	ναι
• Διατήρηση εξαρτήσεων	όχι πάντα	ναι

Ιστορικοί Λόγοι

Πρώτη Κανονική Μορφή (1NF)

Δεν επιτρέπονται πλειότιμα ή σύνθετα γνωρίσματα

Παράδειγμα με σύνθετα (εμφωλευόμενες σχέσεις)

ΕΡΓ_ΕΡΓΟ(ΑΡ_ΤΑΥΤ, ΕΡ_ΟΝΟΜΑ, {ΕΡΓΑ(ΚΩΔ_ΕΡΓΟΥ, ΩΡΕΣ)}))

ΕΡΓ_ΕΡΓΟ(ΑΡ_ΤΑΥΤ, ΕΡ_ΟΝΟΜΑ, ΚΩΔ_ΕΡΓΟΥ, ΩΡΕΣ)

ΑΡ_ΤΑΥΤ → ΕΡ_ΟΝΟΜΑ   ΑΡ_ΤΑΥΤ ΚΩΔ_ΕΡΓΟΥ → ΩΡΕΣ

Αποσύνθεση (unnesting) σε ΕΡΓ_ΕΡΓΟ1(ΑΡ_ΤΑΥΤ, ΕΡ_ΟΝΟΜΑ)
 ΕΡΓ_ΕΡΓΟ2(ΑΡ_ΤΑΥΤ, ΚΩΔ_ΕΡΓΟΥ, ΩΡΕΣ)

Παράδειγμα με πλειότιμα

ΤΜΗΜΑ(Τ_ΟΝΟΜΑ, ΚΩΔ_ΤΜΗΜ, ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ_ΤΜΗΜ, ΤΟΠΟΘΕΣΙΕΣ)

Ένα τμήμα σε πολλές τοποθεσίες. Κλειδί:

ΚΩΔ_ΤΜΗΜΑΤΟΣ →→ ΤΟΠΟΘΕΣΙΕΣ

Αποσύνθεση σε ΤΜΗΜΑ1(ΚΩΔ_ΤΜΗΜΑΤΟΣ, ΤΟΠΟΘΕΣΙΕΣ)
 ΤΜΗΜΑ2(Τ_ΟΝΟΜΑ, ΚΩΔ_ΤΜΗΜ, ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ_ΤΜΗΜ)

Πλήρης Συναρτησιακή Εξάρτηση

Μια συναρτησιακή εξάρτηση $X \rightarrow Y$ είναι **πλήρης συναρτησιακή εξάρτηση** αν για κάθε $A \in X$, δεν ισχύει $(X - \{A\}) \rightarrow Y$

δηλαδή η αφαίρεση οποιουδήποτε γνωρίσματος A από το X σημαίνει ότι η εξάρτηση δεν ισχύει πλέον

δεν έχει περιττά γνωρίσματα στο αριστερό μέρος

Μερική εξάρτηση αν όχι πλήρης

Πρωτεύον Γνώρισμα: Ένα γνώρισμα που είναι μέλος κάποιου υποψήφιου κλειδιού

Ένα σχήμα σχέσης είναι σε **Δεύτερη Κανονική Μορφή (2NF)** αν κάθε **μη πρωτεύον** γνώρισμα A (δηλαδή γνώρισμα που δεν εμφανίζεται σε κανένα υποψήφιο κλειδί) του R είναι **πλήρως** συναρτησιακά εξαρτώμενο από οποιοδήποτε κλειδί του R .

Παράδειγμα παραβίασης της 2NF

ΕΡΓ_ΕΡΓΟ(ΑΡ_ΤΑΥΤ, ΕΡ_ΟΝΟΜΑ, ΚΩΔ_ΕΡΓΟΥ, ΩΡΕΣ)

ΑΡ_ΤΑΥΤ $\rightarrow$ ΕΡ_ΟΝΟΜΑ   ΑΡ_ΤΑΥΤ ΚΩΔ_ΕΡΓΟΥ $\rightarrow$ ΩΡΕΣ

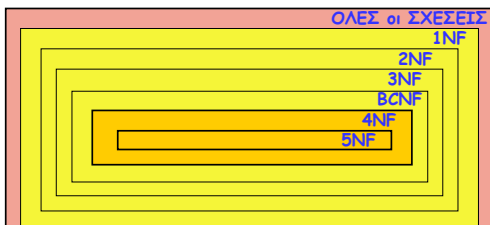
Μια συναρτησιακή εξάρτηση $X \rightarrow Y$ σε ένα σχήμα σχέσης R είναι μια **μεταβατική εξάρτηση** αν υπάρχει ένα σύνολο γνωρισμάτων Z που δεν είναι υποσύνολο οποιουδήποτε κλειδιού της R τέτοιο ώστε να ισχύουν $X \rightarrow Z$ και $Z \rightarrow Y$.

Τρίτη Κανονική Μορφή - Εναλλακτικός Ορισμός

Ένα σχήμα σχέσης είναι σε 3NF αν κάθε **μη πρωτεύον** γνώρισμα A του R είναι

-- πλήρως συναρτησιακά εξαρτώμενο από κάθε κλειδί του R και

-- μη μεταβατικά εξαρτώμενο από κάθε κλειδί του R

- Ένας μεγάλος αριθμός από εμπορικά εργαλεία, δοθέντων ενός συνόλου Σχημάτων Σχέσεων/Γνωρισμάτων και ενός συνόλου συναρτησιακών εξαρτήσεων **δημιουργούν αυτόματα** σχήματα σχέσεων σε μορφή 3NF (σπάνια πάνε σε BCNF, 4NF και 5NF)
- Μια άλλη χρήση τέτοιων εργαλείων είναι να **ελέγχουν το επίπεδο κανονικοποίησης** μιας σχέσης - γενικά, η χρήση ως ευριστικό εργαλείο επιλογής ενός σχεδιασμού έναντι κάποιου άλλου
- Υπάρχουν **πρακτικά αποτελέσματα** της θεωρίας που επιτρέπουν σε έναν σχεδιαστή να κάνει ανάλυση της μορφής:

Αν μια σχέση είναι σε 3NF και κάθε υποψήφιο κλειδί αποτελείται ακριβώς από ένα γνώρισμα, τότε είναι και σε 5NF (Fagin, 1991)

- Η διαδικασία Κανονικοποίησης έχει και *μειονεκτήματα*:
  - ο Δεν είναι δημιουργική -- με στόχο τα κριτήρια που αναφέρθηκαν προηγουμένως, δεν υπάρχει τρόπος να δημιουργηθεί μια «καλή» βάση δεδομένων
  - ο **Συνήθως η κανονικοποίηση γίνεται αφού έχουμε κάποιο σχήμα (μας λέει αν είναι «καλό» ή «κακό»)**
  - ο Δεν προσφέρει ένα εννοιολογικό σχήμα (ασχολείται μόνο με σχέσεις και γνωρίσματα)

Όμως, είναι μια ενδιαφέρουσα και πρακτικά χρήσιμη προσπάθεια να γίνουν με τυπικό και συστηματικό τρόπο πράγματα που τα κάνουμε συνήθως διαισθητικά.

Η Διαδικασία Σχεδιασμού

1. Συλλογή και ανάλυση απαιτήσεων
2. Εννοιολογικός σχεδιασμός
3. Επιλογή ΣΔΒΔ
4. Απεικόνιση στο μοντέλο δεδομένων (λογικός σχεδιασμός)
5. Φυσικός σχεδιασμός
6. Υλοποίηση